

Cílem diplomové práce je podat výklad o dispoziční zásadě v nalézacím soudním řízení. Dispoziční zásada je jednou z hlavních zásad českého civilního procesu, která je vlastní především nalézacímu řízení spornému. Ač není v právním řádu výslovně zmíněna, projevuje se v jednotlivých právních institutech. Dispoziční zásada umožňuje účastníkům řízení prostřednictvím dispozičních procesních úkonů disponovat tímto řízením a jeho předmětem. Mezi dispoziční úkony, jimiž účastníci disponují řízením, patří žaloba, zpětvzetí žaloby, návrh na přerušování řízení a návrh na vydání rozsudku pro zmeškání. Dispozičními úkony, prostřednictvím nichž účastníci disponují předmětem řízení, jsou změna žaloby, vzájemná žaloba, uzavření smíru a uznání nároku.

Každý ze zmíněných dispozičních úkonů je v práci popsán v rámci příslušné podkapitoly, přičemž největší rozsah je věnován žalobě, tedy dispozičnímu úkonu žalobce, jímž se soudní řízení zahajuje. Je také zdůrazněn význam žaloby jakožto prostředku naplnění práva na spravedlivý proces. Velký význam je v práci věnován judikatuře, protože bez znalosti rozhodovací praxe soudů by nebylo možné udělat si komplexní představu o tom, jak se dispoziční zásada v nalézacím řízení projevuje.

Je také nastíněn rozdíl mezi oběma typy nalézacího řízení, sporným a nesporným a je vysvětleno, že dispoziční zásada se v obou těchto řízeních projevuje v rozdílné míře. Zatímco sporné řízení je dispoziční zásadou ovládáno, v nesporném se projevuje spíše jako výjimka z pravidla zásady oficiality. Nakonec jsou v práci zmíněna některá omezení aplikace dispoziční zásady a také některé sporné otázky s touto zásadou spojené. Názorně je rovněž ukázáno, že ohledně těchto otázek nepanuje jednoznačná shoda ani v teorii, ani v rámci rozhodovací praxe soudů, do budoucna tedy nejsou vyloučeny změny právní úpravy.